

Sisäministeriö
Rajavartio-osasto

12.02.2021

Liikenne- ja viestintäministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö 1.2.2021, VN/7823/2019-LVM-63
Sisäministeriön lausuntopyyntö 1.2.2021, SMDno-2021-223

Täydentävä lausunto hallituksen esitysluonnoksesta merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Rajavartiolaitolta täydentävää lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta edellisen lausuntokierroksen jälkeen tehtyjen muutosten vuoksi. Myös sisäministeriö on pyytänyt rajavartio-osaston täydentävää lausuntoa esityksestä. Rajavartio-osasto toimittaa sisäministeriön kanssa sovitusti liikenne- ja viestintäministeriölle osoittamansa lausunnon asiassa tiedoksi myös sisäministeriölle. Rajavartiolaituksen esikunta, joka toimii samalla myös sisäministeriön rajavartio-osastona, lausuu asiassa oman toimialansa osalta seuraavaa:

Esityksen tavoitteita pidetään kannatettavana huomioiden erityisesti toimenpiteet, joilla pyritään suojaamaan ja parantamaan Itämeren meriympäristön tilaa. Rajavartio-osasto on saanut lausua hallituksen esitysluonnoksesta jo edellisellä lausuntokierroksella ja sen esittämät näkemykset ovat tulleet pääosin hyvin huomioiduiksi. Rajavartio-osasto on lisäksi saanut osallistua hallituksen esitysluonnoksen jatkovalmisteluun ja valmistelussa tehdyt Rajavartiolaituksen toimialaa koskevat muutokset esitysluonnokseen ovat perusteltuja ja kannatettavia. Lisäksi esitysluonnoksesta on irrotettu öljypäästön aiheuttaman vahingon tai sen vaaran huomattavuuden arviointia sekä rikki-päästömaksua ja laiminlyöntimaksua koskevat ehdotukset, joiden osalta valmistelua on tarkoitus jatkaa sekä hankkia vielä lisäselvitystä tarvittavilta osin.

Esityksessä ehdotetaan öljyn päästökieltoa ja päästörajoituksia laajennettavaksi koskemaan myös muita kuin kivennäispohjaisia öljyjä, joita käytetään aluksella, ja jotka vastaavat ominaisuuksiltaan MARPOL-yleissopimuksen I liitteen kattamia kivennäispohjaisia öljyjä. PäästökIELLON ohella esitetään, että päästökIELLON rikkomisesta voitaisiin määrätä kivennäisöljyjen päästökIELLON rikkomisen tapaan ölj-

jypäästömaksu lain 3 luvun mukaisesti taikka rikosoikeudellinen rangaistus lain 13 luvun 3 §:n mukaan. Esityksen jatkovalmistelussa on huomioitu YK:n merioikeusyleissopimuksen rantavaltion toimivaltaa talousvyöhykkeellä koskevat määräykset, joiden vuoksi päästökielto koskisi ulkomaisten alusten osalta talousvyöhykkeellä vain niitä kivennäisöljyyn rinnastettavia aineita, joiden päästäminen alukselta on kielletty MARPOL-yleissopimuksen nojalla. Ulkomaisten alusten osalta päästökielto ja päästörajoitus eivät siten koskisi öljyyn tai öljypitoiseen seokseen ominaisuuksiltaan rinnastuvan hiilivedyn tai muun sen kaltaisesti aluksella käytettävän haitallisen aineen päästämistä Suomen talousvyöhykkeellä.

Rajavartio-osasto toteaa, että päästökielton rikkominen koskee öljyn lisäksi myös öljypitoista seosta. Merenkulun ympäristönsuojelulain on sekä öljyn että öljypitoisen seoksen määritelmät, jotka ovat lähtökohtaisesti vastaavia kuin MARPOL-yleissopimuksen määritelmät. Edellä mainittujen merenkulun ympäristönsuojelulain 1 luvun 2 §:ssä olevien määritelmien sisältöä ei ole tarkoitus lausunnolla olevalla esityksellä muuttaa. Öljyllä tarkoitetaan kivennäisöljyä kaikissa muodoissaan mukaan luettuna raakaöljy, polttoöljy, öljyliete, öljyjäte ja jalostetut tuotteet. Öljypitoisella seoksella tarkoitetaan seosta, joka sisältää edellä mainittua öljyä. Rajavartio-osaston käsityksen mukaan öljypitoisen seoksen päästäminen mereen olisi aina myös MARPOL-yleissopimuksen mukainen rike, jos muun kuin kivennäispohjaisen öljyn seoksessa olisi mukana myös mineraaliöljyä. Rajavartio-osasto pitää selkeyden vuoksi perusteltuna, että merenkulun ympäristönsuojelulain yksityiskohtaisissa perusteluissa arvioitaisiin myös ulkomaisen aluksen öljypitoisen seoksen päästökielton rikkomista talousvyöhykkeellä.

Aluksista aiheutuvan ilman pilaantumisen ehkäisemistä koskevan merenkulun ympäristönsuojelulain 7 luvun uudessa 12 a §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että Rajavartiolaitys voisi antaa Tullille virka-apua aluksille toimitettavien meriliikenteen polttoaineiden valvonnassa siten kuin rajavartiolain (578/2005) 77 §:ssä säädetään. Edellä mainitussa säännöksessä säädetään jo yleisesti Rajavartiolaitoksen velvollisuudesta antaa virka-apua Tullille, joten lisäystä on pidettävä perusteltuna ja informatiivisessa mielessä kannatettavana.

Lisäksi Rajavartiolaitoksen valvontatehtäviä koskevaan merenkulun ympäristönsuojelulain 12 luvun 6 §:ään ehdotetaan lisättäväksi, että Rajavartiolaitys valvoisi vesiliikenteen valvonnan yhteydessä Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä seurantadirektiivin soveltamisalan ulkopuolisten alusten lain 10 luvun 1 §:n mukaisista velvollisuutta jättää alukselta peräisin olevat jätteet satamaan siten, kuin alusjätedirektiivissä säädetään. Jätteiden jättämistä satamaan koskevan 10 luvun mukaisesti Rajavartiolaitys valvoisi näin ollen huviveneiden ja kaupallisten kalastusalusten osalta mainittujen säännösten noudattamista merialueella, jossa Rajavartiolaitys muutenkin suorittaa vesiliikenteen valvontaa sekä EU:n yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevien asetusten määräysten mukaisesti kaupallisen kalas-

tuksen valvontaa. Rajavartio-osasto toteaa, että valvonnan suorittaminen tältä osin olisi luontevaa Rajavartiolaitoksen muun merellisen toiminnan ohessa.

Rajavartio-osastolla ei ole oman toimialansa osalta muuta lausuttavaa esityksestä.

Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö
Kontra-amiraali

Markku Hassinen

Rajavartioylitarkastaja
Varatuomari

Silja Hallenberg

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Rajavartiolaitos 12.02.2021 klo 13:31. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

JAKELU LVM

TIEDOKSI RVLE Oikos, Rmos ja Styks
SM
LSMV
SLMV